

IJTIMOY TARMOQLARNING DINIY NASHRLARGA TA'SIRI

Uralov Mansur

O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalari
universiteti magistranti

Annotatsiya: Ushbu mavzu ijtimoiy tarmoqlarning diniy nashrlarni tarqatish va iste'mol qilishga ta'sirini o'rganadi. Texnologiyalardagi, xususan, ijtimoiy media platformalari orqali erishilgan yutuqlar diniy bilimlarga asoslangan kontentni obunachilar tomonidan almashish va ularga kirish usulini qanday o'zgartirganligini o'rganadi. Ushbu o'zgarish tomonidan taqdim etilgan imkoniyatlar va muammolarni, masalan, kengroq auditoriyani qamrab olish, shuningdek, onlayn diniy manbalarning haqiqiyliги va ishonchliligini shubha ostiga qo'yadi. Bundan tashqari, u an'anaviy diniy muassasalar uchun potentsial ta'sirlarni va zamonaviy diniy tajribalarni shakllantirishda texnologiyaning rivojlanayotgan rolini o'rganadi.

Kalit so'zlar: Ijtimoiy media, diniy nashrlar, texnologiya, e'tiqodga asoslangan tarkib, diniy ma'lumotlarni tarqatish, diniy nashrlarning ta'siri va o'zgarishi.

Abstract: This topic examines the impact of social media on the distribution and consumption of religious publications. Explores how advances in technology, particularly through social media platforms, have changed the way religious content is shared and accessed by subscribers. The opportunities and challenges presented by this change, such as reaching a wider audience, also call into question the authenticity and credibility of online religious resources. In addition, it explores the potential implications for traditional religious institutions and the evolving role of technology in shaping modern religious experiences.

Keywords: Social media, religious publications, technology, faith-based content, dissemination of religious information, impact and change of religious publications.

KIRISH

Ijtimoiy tarmoqlar bugungi raqamli dunyoda diniy nashrlarning qanday tarqatilishi va iste'mol qilinishiga katta ta'sir ko'rsatdi. Texnologiyalar va ijtimoiy media platformalarining yuksalishi diniy bilimlarga asoslangan tarkibni global auditoriyaga tezroq tarqatish imkonini berdi. Ijtimoiy tarmoqlar diniy nashrlar manzarasini o'zgartirishning ba'zi usullari mavjud bo'lib, ushbu maqolada mavjud usullarga batafsil izoh beriladi. Birinchi navbatda, bugungi kunda umumiy ma'lumotlar bazasini yaratish va kengaytirish diniy tashkilotning Facebook, Twitter,

Instagram va YouTube kabi ijtimoiy media platformalari orqali bog‘lanishi mumkin bo‘lgan auditoriyaning kengayishini anglatadi. Ilgari, diniy nashrlar faqat mahalliy jamoatchilarga yoki tadbirlarga jismoniy tashrif buyurganlarga yetib borishi ko‘plab obunachilarga foydali bo‘lgan bo‘lishi mumkin. Biroq, ijtimoiy tarmoqlardan foydalangan holda, ushbu nashrlarni endi butun dunyodagi shaxslar bilan bo‘lishish mumkin.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Ijtimoiy media platformalaridan samarali foydalangan holda, diniy tashkilotlar har qachongidan ham kattaroq va xilma-xil auditoriyani qamrab olishi mumkin. Ular auditoriyalari bilan muloqot qilish va yangi obunachilarni jalb qilish uchun ta’limotlar, Islom xabarlarini, bo‘lajak voqealar haqidagi e’lonlar va boshqa qimmatli tarkibni baham ko‘rishlari mumkin. Bu ortib borayotgan imkoniyat global miqyosda ko‘proq ko‘rish va ta’sir qilish imkonini beradi[1].

Bundan tashqari, ijtimoiy tarmoqlar o‘z hududidagi an’anaviy diniy xizmatlar yoki manbalardan foydalana olmaydigan shaxslar bilan bog‘lanish imkoniyatini taqdim etadi. Bu ilgari geografik chegaralar bilan cheklangan targ‘ibot va xushxabar tarqatish uchun imkoniyatlar ochadi.

Umuman olganda, ijtimoiy media platformalaridan foydalanish diniy tashkilotning imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirishi va dunyoning turli joylarida keng jamoatchilik bilan aloqani osonlashtirishi mumkin. Facebook, Twitter va Instagram kabi ijtimoiy media platformalari orqali real vaqtda muloqot diniy tashkilotlar va ularning obunachilari o‘rtasidagi aloqani sezilarli darajada yaxshilashi mumkin. Bu bo‘lajak tadbirlar, xizmat jadvallarining o‘zgarishi, va’zlar yoki marosimlarning jonli translyatsiyasi va shoshilinch e’lonlar kabi ma’lumotlarni tez tarqatish imkonini beradi[2].

Bundan tashqari, real vaqtda muloqot obunachilar uchun diniy mavzularda bir-birlari bilan muloqot qilish, shaxsiy tajribalari va fikrlari bilan bo‘lishish, savollar berish va yordam so‘rash uchun joy yaratadi. Bu obunachilar orasida jamoatchilik tuyg‘usini kuchaytiradi va ularning diniy tashkilot bilan aloqalarini mustahkamlaydi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Ijtimoiy tarmoqlarda real vaqtda muloqotdan foydalangan holda, diniy tashkilotlar o‘zlarining jismoniy joylashuvi yoki doimiy ishtirokchilaridan tashqari kengroq auditoriyani qamrab olishlari mumkin. Bu ularning xabarlarini tarqatishda, yangi obunachilarni jalb qilishda va diniy bilim oluvchilarning kengroq onlayn hamjamiyatini yaratishda yordam beradi.

Bundan tashqari, real vaqtda muloqot diniy tashkilotga o‘z auditoriyasining ehtiyojlari va afzalliklarini yaxshiroq tushunishga yordam beradigan izdoshlarning

tezkor fikr-mulohazalarini olishga imkon beradi. Ushbu fikr-mulohazalar ularga o'z xizmatlari va faoliyatini o'z jamoalariga yaxshiroq xizmat qilish uchun moslashtirishga imkon beradi[3].

Umuman olganda, ijtimoiy media platformalarida real vaqtda muloqotdan foydalanish diniy tashkilotlar uchun o'z obunachilari bilan aloqada bo'lish, jamiyat ichidagi aloqalar va o'zaro aloqalarni rivojlantirish, mahalliy chegaralardan tashqarida o'z imkoniyatlarini kengaytirish va o'zgaruvchan sharoitlarga tezda moslashish uchun kuchli vosita bo'lishi mumkin.

Diniy kontekstda ijtimoiy media platformalarida interaktiv ishtirok etish obunachilarni aloqalar va hamjamiyatni o'rnatish uchun turli yo'llar bilan faol jalb qilishni o'z ichiga oladi. Bunga quyidagilar kiradi:

1. Xizmatlarning jonli translyatsiyasi: hozirda ko'plab diniy tashkilotlar Facebook yoki YouTube kabi platformalarda jonli xizmatlar yoki tadbirlarni o'tkazadilar, bu esa izdoshlarga diniy marosimlar va tadbirlarda deyarli ishtirok etishlariga imkon beradi.

2. Virtual tadbirlar: veb-seminarlar, seminarlar yoki onlayn chekinishlar kabi virtual tadbirlarni tashkil qilish izdoshlarga o'z uylarida qulay bo'lgan e'tiqodga asoslangan tarkib va ta'limotlar bilan shug'ullanish imkoniyatini beradi.

3. Diniy rahbarlar bilan savol-javob sessiyalari: izdoshlar savollar berishlari va diniy rahbarlar bilan bevosita aloqada bo'lishlari mumkin bo'lgan savol-javob sessiyalarini o'tkazish onlayn platformada munosabatlarni o'rnatish va jamoatchilik tuyg'usini rivojlantirishga yordam beradi.

Qisqacha tushuntirilganda, ushbu interaktiv yondashuv diniy tashkilot va uning auditoriyasi o'rtasidagi aloqani mustahkamlashga yordam beradi, chuqurroq aloqalar va e'tiqodga asoslangan tarkib bilan aloqalar uchun joy yaratadi. Shuningdek, Facebook va Instagram kabi ijtimoiy media platformalari foydalanuvchilarning xatti-harakatlari va afzalliklarini tahlil qilish algoritmlaridan foydalangan holda, diniy tashkilotlar ushbu ma'lumotlardan ushbu platformalardagi nashrlari va xabarlarini shaxsiylashtirish uchun foydalanishlari mumkin[4]. Bu shuni anglatadiki, ular tavsiya etilgan postlar, maqsadli reklamalar yoki tegishli maqolalar orqali bo'lishi, o'z auditoriyasining qiziqishlari va ehtiyojlariga yaxshiroq mos keladigan tarkibni moslashtirishi mumkin.

Bunday shaxsiy yondashuvni qo'llash orqali diniy tashkilotlar o'z auditoriyasi bilan yanada qiziqarli va mazmunli aloqalarni yaratishi mumkin. Masalan, ular o'zlarining obunachilari, masalan, yosh kattalar yoki oilalar ichida aniq demografiya bilan rezonanslashadigan tarkibni baham ko'rishlari mumkin[5]. Bu tashkilot va uning

obunachilari o'rtasida ularning ehtiyojlarini tushunishi va qondirishini ko'rsatib, mustahkam aloqalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Umuman olganda, ijtimoiy tarmoqlardagi kontentni shaxsiylashtirish diniy tashkilotlarga kengroq auditoriyani qamrab olishga, faollik darajasini oshirishga va oxir-oqibat o'z auditoriyasi bilan munosabatlarni mustahkamlashga yordam beradi. Bu ularga o'zlarining qiziqishlari va e'tiqodlariga mos keladigan tegishli va mazmunli tarkibni taqdim etish orqali shaxslar bilan ko'proq shaxsiy darajada bog'lanish imkonini beradi.

Virusli almashish deganda kontent ijtimoiy media platformalarida tez va keng tarqaladigan hodisa tushuniladi. Ijtimoiy tarmoqlarning paydo bo'lishi bilan ma'lumotlar, rasmlar, videolar va maqolalarni bir necha soniya ichida keng auditoriya bilan tarqatish osonlashdi. Tarkibning bunday tez tarqalishi uning keng e'tibor va mashhurlikka erishishiga olib kelishi mumkin[6].

Diniy nashrlar yoki xabarlar haqida gap ketganda, ijtimoiy tarmoqlar ularning qamrovi va ta'sirini kuchaytirishda muhim rol o'ynashi mumkin. Agar ma'lum bir maqola, iqtibos, video yoki rasm odamlarning e'tiqodi yoki qadriyatlarini bilan rezonanslashsa, ular buni do'stlari va yaqinlari bilan bo'lishish ehtimoli ko'proq[7]. Ko'proq odamlar tarkibni baham ko'rishlari bilan, u tezda duch kelgan shaxslarning dastlabki guruhidan tashqari katta auditoriyaga etib borishi mumkin.

Diniy tarkibning virusli almashinuvi e'tiqodga asoslangan xabarlarning ko'rinishi va xabardorligini oshirishga olib kelishi mumkin. Bu ushbu xabarlarni boshqacha tarzda uchratmagan shaxslarga etkazish imkonini beradi. Bu bunday tarkibni izlashi mumkin bo'lgan turli xil odamlar orasida ijobiylik, va ma'naviy bilimlarni tarqatishda yordam beradi.

Bundan tashqari, ijtimoiy media platformalarida virusli almashish ham jamoatchilikni jalb qilish va diniy mavzular bo'yicha munozaralarni kuchaytirishi mumkin. Odamlar umumiy xabarlariga sharh berishlari, xabar bilan bog'liq o'z fikrlari va tajribalari bilan o'rtoqlashishlari yoki tarkib bilan o'zaro aloqada bo'lganlar bilan suhbatlashishlari mumkin. Ushbu o'zaro ta'sir diniy ta'limotlarni tushunishni chuqurlashtirishi, hamfikrlar o'rtasida aloqalarni kuchaytirishi va onlayn jamoalarda birlik tuyg'usini yaratishi mumkin.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy tarmoqlar orqali virusli almashish diniy nashrlarni targ'ib qilish va diniy ta'limotga asoslangan xabarlarni uzoq va keng tarqatish uchun samarali vositani taklif etadi. U odamlarni ilhomlantirish, ma'naviyat haqida suhbatlar tashkil etish va umumiy qadriyatlar hamda diniy e'tiqodlar bilan

bog‘langan global hamjamiyatni barpo etishga hissa qo‘shish uchun raqamli ulanish kuchidan foydalanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Sayidmuhtor Oqilov. “Kalom ilmi” o‘quv qo‘llanma. “Toshkent islom univarsiteti” nashriyot-matbaa birlashmasi. Toshkent 2011 -154b
2. “Jaholatga qarshi ma’rifat” O‘quv qo‘llanma. “Toshkent xalqaro islom akademiyasi” nashriyot-matbaa birlashmasi. Toshkent 2019 -62b
3. Diniy ekstremizm va terrorizmga qarshi kurashishning ma’naviy-ma’rifiy asoslari. O‘quv qo‘llanma. “Toshkent islom univarsiteti” nashriyot-matbaa birlashmasi. Toshkent 2017-245b
4. Saidafzal Saidjalolov. Islomdagi mazxablar va oqimlar. “Toshkent islom univarsiteti” nashriyot-matbaa birlashmasi. Toshkent 2012 -127b
5. <https://e-tarix.uz>
6. <https://islom.uz>